

Glavni urednik: dr. J. M. Alkmejev.
Izda se v Mariboru
gospodarski in
trgovski listi. 4.
letnik. 2.
letnik. 1.

Glavni urednik: dr. J. M. Alkmejev.
Izda se v Mariboru
gospodarski in
trgovski listi. 4.
letnik. 2.
letnik. 1.

Glavni urednik: dr. J. M. Alkmejev.
Izda se v Mariboru
gospodarski in
trgovski listi. 4.
letnik. 2.
letnik. 1.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Leto ljudstva v pouk in zabavo.

Posrednik: dr. J. M. Alkmejev.
Izda se v Mariboru
gospodarski in
trgovski listi. 4.
letnik. 2.
letnik. 1.

Posrednik: dr. J. M. Alkmejev.
Izda se v Mariboru
gospodarski in
trgovski listi. 4.
letnik. 2.
letnik. 1.

Posrednik: dr. J. M. Alkmejev.
Izda se v Mariboru
gospodarski in
trgovski listi. 4.
letnik. 2.
letnik. 1.

Posrednik: dr. J. M. Alkmejev.
Izda se v Mariboru
gospodarski in
trgovski listi. 4.
letnik. 2.
letnik. 1.

Stev. 37.

V Mariboru, dne 15. septembra 1904.

Tečaj XXXVIII.

Vse na volišče!

V torek, dne 20. t. mes. vršile se bodo torej volitve IV. kurije za deželni zbor. Mi Slovenci se bomo vdeležili teh volitev v mariborskem, ptujskem in celjskem okraju, kjer so tudi združeni Nemci in nemškutarji t. j. »Štajercijanci« postavili svoje kandidate. Mi spodnjestajski Slovenci se bomo morali bojevati v torek proti svojim največjim sovražnikom, bojevati se bomo morali proti ljudem, ki hočejo uničiti vse Slovence, bojevati se bomo morali proti zlobnim nemškutarjem, ki so zatajili svoj slovenski materni jezik in ki se zbirajo okoli zloglasne ptujske »giltne krote« ali »Štajerca«. »Štajerc« blati na najnesramnejši način naše vrle narodne voditelje, naše duhovnike, odvetnike, učitelje, trgovce, obrtnike itd., dočim hvali vsakega nemškutarja, naj si bode isti največji potepuh, samo da zataji svoj materni jezik slovenski. Ptujskega »Štajerca« ustanovili so ptujski Nemci in nemškutarji s pomočjo zloglasne »Südmarke«, katera ima namen slovenskega kmeta z njegovega posestva pregnati in je Nemcem izročiti! Pri krstu »Štajerca« kumovali so torej sami Nemci in nemškutarji, zato so pa tudi privrženci ptujskega »Štajerca« sami Nemci in nemškutarji, kar pač najbolj priča dejstvo, da so se za bodoče volitve združili Nemci s »Štajerčev« stranko proti Slovincem. V torek bojevati se nam bode Slovincem torej proti združenim Nemcem in nemškutarjem. Sveta dolžnost vsakega Slovence je torej, da gre v torek na volišče

in odda svoj glas za slovenskega kandidata in sicer je naš slovenski kandidat:

Franc Thaler,
posestnik v Št. Ilju pri Mariboru.
za mariborsko-slovenjebistriški okraj

Ferdo Roš,
župan v Trbovljah.
za celjsko-slovenjegraški okraj

dr. Miroslav Ploj,
državni poslanec itd. na Dunaju.
za ptujsko-brezški okraj

To so naši slovenski kandidati, zvesti sinovi matere slovenske, to so možje, za katere vam jamčimo, da bodo delali v prid in korist slovenskega kmeta, v prid in korist slovenskega obrtnika, v prid in korist slovenskega delavca-trpina.

Za te kandidate pojdite torej vrli slovenski volilci v torek vsi do zadnjega na volišče, oddajte vsi do zadnjega svoje glasove za navedene kandidate, pokazite v torek našim nemškutarjem, da se mi Slovenci ne damo prodati, da hočemo biti na lastni zemlji — lastni gospodarji. Ako bodo storili vsi volilci svojo dolžnost, bode zmaga sijajna. Torej prihodnji torek: vsi na volišče!

Zadnja navodila za volitve.

Kaj mora vsak volilec dobiti, ki je vpisan v volilskem imeniku? Vsak volilec, ki je zapisan na imeniku volilcev, ima

dobiti od okrajnega glavarstva izkaznico (legitimacijo) in glasovnico. Če kdo izkaznice ni dobil isti dan kakor drugi volilci, mora iti k občinskemu predstojniku in če je tu ni, pa k okrajnemu glavarstvu, da jo tam dobi.

Kaj ima volilec na dan volitve storiti? Volilec naj na dan volitve vzame izkaznico s seboj, naj napiše na glasovnico krstno in družinsko ime, poklic in bivališče kandidata ter naj gre kolikor mogoče zgodaj na volišče, če mogoča, ob uri, ko se volitve začnejo. Veljavne so le glasovnice, ki so uradno kolekovane.

Ali se sme na glasovnico razun imena, opravila in bivališča kandidata še kaj drugega napisati? Ne, inace je glasovnica neveljavna. Ne smejo torej na njej biti nikakršne opombe.

Kako je sestavljena volilna komisija? Volilna komisija sestoji na vsakem volišču iz občinskega predstojnika ali od njega postavljenega namestnika in treh od dotičnega občinskega zastopa izmed volilcev voljenih članov, dalje iz treh od volilnega komisarja izmed volilcev imenovanih članov.

Kdo imenuje volilnega komisarja? Volilnega komisarja odposilja c. kr. okrajno glavarstvo. Ako je premalo uradnih komisarjev, tedaj okrajno glavarstvo tudi določi kako drugo osebo k temu.

Kake dolžnosti ima volilni komisar? Volilni komisar mora paziti na mir in red pri volitvah in na zakonito ravnanje. V volitev samo se sme le tedaj vtičati, če volilna komisija prestopa svoj delokrog.

Kako nalogo ima predsednik vo-

Listek.

Slabi časniki.

Spisal J. M. Alkmejev.

Stric na Gorenjskem me je večkrat vabil, naj ga obiščem na njegovem domu. Jaz sem mu leto za letom obljuboval, ali vselej so me opravičili zadržali. Lani, bilo je meseca avgusta, odločil sem se vendar enkrat in ga obiskal.

Ostal sem pri njem dva tedna. Bili so to zame kaj lepi dnevi in nikdar mi ne bo žal, da sem ga posetil. Skoro vsak dan sva šla s stricom na kako bližnjo goro, ali pa me je peljal v kak lep kraj, kerkoršnih je obilo po Gorenjskem. Ta čas mojega bivanja pri stricu pa sem tudi zvedel to povest, ki sem jo tu ob kratkem napisal. In sicer se je zgodilo tako-le:

Nekega dne proti večeru sem sedel na stricovem vrhu. Bil sem utrujen, kajti malo poprej sem se vrnil z dolgega pota. Ko sem tako sedel in gledal na kup otrok, ki so se poleg mene igrali, pridirja po cesti voz in se ustavi pred hišo. Na vozu je sedel postaran kmetski človek, ali bil precej dobro oblečen in takoj sem si mislil, da mora biti kak premožen posestnik kje iz bližine.

Ko me je zagledal, pozdravil me je prijazno in odšel potem v hišo. Domači hlapec, ki je konja vzel v oskrbo, mi je povedal, da je to bogat kmet iz tri ure oddaljene vasi Hrušice in da je prišel najbrž po opravi k stricu. Jaz nisem potem več dalje povpraševal, in sem sedel naprej na vrta. Toda čez slabe pol ure prišla sta stric in oni, ki se je poprej pripeljal, na vrt k meni.

»To je moj nečak«, dejal je stric onemu. Vstal sem in mu podal roko.

»Jaz sem Jože Lenič, posestnik s Hrušice«, predstavil se mi je oni.

Šli smo potem vsi trije v vrtno uto in tam med raznimi pogovori spraznili nekaj kozarcev vina, ki ga je prinesel stric. Ko pa se je potem Lenič odpravil domov, povabil me je, naj ga obiščem jutri.

In res sem se napotil drugi dan v Hrušice. Lenič me je prijazno sprejel in pogostil, kar je le mogel. Potem sva šla malo po vasi pogledat, in peljal me je nazadnje na pokopališče. Tam mi pokazal ob zidu kapelice lep spomenik iz kamna. Z napisom sem razvidel, da je tu pokopan neki župnik, ki je bil poprej na tej fari. Spodaj pa je bilo napisano: »Ta spomenik so postavili svojemu dužnemu pastirju župljani, ki so mu storili toliko krivic.«

»Kaj pa to pomeni«, začudil sem se jaz, ko sem to prebral.

Nekako bridko se je nasmehnil moj spremljevalec in odgovoril: »Če hočete poslušati, vam povem povest, s katero je v zvezi ta spomenik.«

»Le povejte«, silil sem ga jaz.

»Pojdiva malo gori in doli po pokopališču. In povem vam.«

Jela sva se sprehajati med grobovi in Lenič je jel pripovedovati.

»Pred leti je bil tu v naši fari blag in dober gospod župnik. Rad je imel nas župljane in mi smo imeli njega, kajti z besedo in dejanjem nam je koristil. Dobra dela nam je, da rečem ob kratkem, skazoval kakor je mogel. Daleč okoli je bila znana njegova dobrohotnost. Sicer sami veste, da so duhovniki naš blagor, ali ta naš gospod je bil dobra duša, da bi težko našli njemu enakega.

Pred leti, pravim, je bil tu tisti dober gospod župnik, zdaj že počiva na tem pokopališču. Naj vživa večni mir, ki si ga je prislužil na tem svetu. Dolgo smo živeli župljani v složnosti in ljubezni z njim, a naenkrat so se razširili, jaz sam ne vem kako, v našo tiho zagorako vas pogubni slabi časopisi, v katerih se je toliko zabavljalo čez duhovnike. Sam črni, povem vam, nas je moral navdati takrat, da smo brali te časopise in našli smo se polagoma tistega duha, ki je vel iz časopisov.

lilne komisije? Predsednik volilne komisije mora zbranim volilcem razložiti, kdo ima volilno pravico, kako se postopa pri glasovanju in štetju, ter jih pozvati, da glasujejo brez sebičnih postranskih namenov, po svojem prostem prepričanju, kakor mislijo po svoji vesti, da bo najbolje za občni blagor.

Kako se glasuje? Vsak volilec stopi pred volilno komisijo in odda svojo izkaznico predsedniku. Ta prebere glasno ime volilca in vzame glasovnico, katero odda volilec vkup zvito, tako, da nikdo ne more imena čitati. Predsednik potem dene glasovnico nedovito v volilno posodo.

Ali se lahko tudi voli, če kdo izkaznice ni dobil ali če jo je izgubil? Volilec gre lahko tudi volit, če izkaznice ni dobil ali če jo je izgubil. Pa skrbeti mora za to, da ga volilna komisija prizna odločno kot volilca N. N. V volilni komisiji mora torej nekdo biti, ki ga pozna ali pa mora s seboj pripeljati priče, ki so volilni komisiji znane. Voliti pa tudi sme v tem slučaju le tisti, čegar ime je napisano v volilskem imeniku.

Kaj se stori, če je kdo glasovnico izgubil? Če je kdo izgubil glasovnico, ali če je postala neuporabna, tedaj se lahko zah-tava od občinskega predstojnika in na dan volitve od volilnega/komisarja nova glasovnica.

Kdaj se začne in kdaj neha glasovanje? Volitev se mora začeti ob določeni uri, ki je zapisana na izkaznici, neglede na število navzočih volilcev in glasovanje se mora ob določenem času od volilnega komisarja zaključiti. Ne smejo pa se izključiti od glasovanja volilci, ki pridejo na volišče še pred pretekom določenega časa. Kdor pride pozneje, ne sme več glasovati.

Kaj se stori z izkaznico po volitvi? Po glavni volitvi se izkaznica (legitimacija) ne sme proč vreči, ampak mora se obdržati, ker je mogoče, da pride do ožje volitve, pri kateri potrebuje zopet vsak volilec svojo izkaznico.

Katere glasovnice veljajo pri ožji volitvi? Za ožjo volitev se izdajo posebne glasovnice. Navadno se te vročijo volilcem že ob enem z izkaznico in glasovnico za glavno volitev.

Kaj je važno za ožjo volitev? Pri ožji volitvi sme se na glasovnico napisati le ime enega izmed tistih dveh kandidatov, ki sta pri glavni volitvi dobila po največje število glasov. Glasovnice z drugim imenom so neveljavne.

Ali se lahko glasovnica in izkaznica izročita komu drugemu, da ta za koga gre volit? Ne, vsak mora voliti

vedno osebno. Kdor pošlje koga drugega k volitvi, dasiravno ve, da sme le sam osebno voliti, se ravno tako, kakor tisti, ki gre za njega volit, kaznuje z zaporom.

Mladeniški shod na Rečici

se je dobro obnesel. Vršil se je pod milim nebom, na vrtu g. Štiglica, župana na Rečici. Gosp. predsednik, č. g. Jože Dekort je otvoril shod in pozdravil vse v precejšnjem številu zbrane moške in fante. Isti je razložil v kratkih besedah glavne točke glede volitve.

Č. gosp. Lekše, ki je bil izvoljen za predsednika shoda, povdarja, kako važne so bližajoče se volitve in kako si kmet pri tem opomore. Zakaj pa je bil do zdaj kmet tako zaničevan in teptan? Ker se ni popolnoma nič zmenil za volitve, ker je z malimi izjemami vsak trdil, kaj bom hodil volit, brez mene bodo že opravili. Toda tudi kmet se mora spametovati, tudi on se mora pečati vsaj nekoliko z domačo politiko. Z navdušenjem so navzoči odobraval besede gospoda govornika.

G. Kotnik, modroslovec, je pozdravil navzoče v imenu slov. katol. akademičnega društva »Zarja« in v imenu koroških Slovencev. Ta je povdarjal važnost poštene vzgoje pri naši mladini. Tej se mora že v zgodnji mladosti vcepiti korenit značaj. Mož omahljivec ne bo nikdar nič storil. Nato je gospod govornik omenil žalostno stanje koroških Slovencev. Da se pa cela stvar obrača na boljše, tu ima zaslugo Spodnje Štajerske. Vzrok temu je mladeniško gibanje na Štajerskem. Slovence mora vse, bodisi Štajerc, Korošec ali Kranjec, vezati jedna vez, jedna misel. Mi moramo delati vsi za jednega, jeden za vse. Posebno morajo stariši na to gledati, da se otroci pošteno izobrazijo. Tudi temu govorniku je sledilo navdušeno ploskanje.

G. o. Anzelm iz Nacareta je poslušavce opominjal, da moramo biti povsod oprezní, da nas tujec ne prekaní. Ko mi spimo, se prikradejo tujei in nam hočejo vsiliti tuje kandidate, za nje delajo in agitujejo. Zato je velike važnosti to mladeniško gibanje, ki bi naj mladino zbudilo in navdušilo za narodno delo. To gibanje naj bi utrjevalo med mladino ljubezen do vere, do naroda in do materinega jezika. In naša mladež se izobrazí najbolj v »izobraževalnih društvi«. Tam lahko bere zanimive knjige in koristne časopise. Če bi se naša mladina tako izobrazevala, smemo tudi mi upati boljših časov.

napake na njem. Moj Bog, česa pa smo hoteli obdolžiti njega, ki je imel tako dobro, zlato srce? Ali takrat nismo mislili na to, bili smo zaslepljeni in podivjani.

Župnikov najhujši sovražnik pa je bil njegov lastni brat. Ta je bil poprej bogat kmet, ali v tistem času, ko se je to godilo, že popolnoma obubožan. Pijančeval je in igral po gostilnah ter kmalu pognal ves denar. In ko je tako zapravljal svoje imetje in se mu je trdo godilo, mislil je, da je tega kriv njegov brat župnik. Zlasti so ga tisti slabi in brezumni časopisi utrdili v tej misli. In vendar mu je njegov brat dvakrat rešil hišo s tem, da je poplačal vse dolgove, ali ker se je ta vedno znova zadolžil, mu je odtegnil podporo in mu le tu pa tam kaj dal. In prav je imel gospod župnik, čemu bi pijanca podpiral. Ali lahkoživemu njegovemu bratu to ni bilo všeč in zato ga je sovražil. In tako se je tudi on z drugimi trudil, da bi kako ogrdil gospoda župnika. Ali saj pravim, česa smo ga hoteli obdolžiti?

Nekega dne so prinesli v našo vas hudo pobitega turista. Poškodovan se je namreč, ko je lezel na visoko goro tu v bližini naše vasi. Spravili so ga v hišo župnikovega brata in poklicali so župnika, da mu je prinesel zadnjo sveto popotnico. Po noči je umrl oni turist, bil je od nekod iz Laškega.

Č. g. Rozman, kaplan iz Mozirja, je v jedrnatih besedah razložil poslušalcem pomen in bistvo mladeniškega gibanja. Mladenič se mora vaditi že zgodaj, da zna pozneje nastopati. In temu se najbolje priuči v izobraževalnih društvi. Gosp. govornik je želel, da bi tudi med mladino v gornji Savinski dolini zavel tisti naroden duh, ki veje v Slovenskih goricah.

Shod je zaključil gospod predsednik z besedami, da gornja Savinska dolina ne sme zaostati za drugimi slovenskimi kraji.

Rusko-japonska vojna.

Na suhem.

Po došlih poročilih so imeli Rusi pri Ljaojanu 190 tisoč mož, medtem ko so imeli Japonci 230 tisoč mož na razpolago. Na obeh straneh je padlo okoli 60.000 mož, od teh je dve tretini Japoncev.

Ko je Kuropatkin rešil svojo si dano nalogo, da je kolikor mogoče zadrževal Japonce in jim prizadjal kolikor mogoče veliko izgub, se je umaknil. Vrhutega so ga tudi hoteli Japonci s Kurokijevo armado obiti. Ko so Japonci devet dni naskokovali maloštevilne ruske čete v Ljaojanu ter slednjič izprevidili, da po ravnem potu ne dobe v roke mesta, so poslali Kurokija, naj prekorači reko Tai-chi ter obide rusko levo krilo. Res se je Japoncem posrečilo prekoračiti reko. Toda zaželenega uspeha, da bi namreč zaprl pot celi Ljaojanski armadi proti severu, niso imeli. Kuropatkin je poslal eden voj proti Kurokiju, ki ga je tri dni zadrževal tako, da so ruske čete mirno odšle iz Ljaojana.

Čeravno so bile japonske čete po večnem boju zelo utrujene, vendar so kolikor mogoče naglo zasledovale umikajoče Ruse. Toda Kuropatkin je tako izvrstno vodil celo armado, da mu Japonci niso mogli do živoga, čeravno je večkrat poskusil Kuroki od strani zajeti Ruse. Rusi se umikajo mimo Jentaja proti Mukdenu. Kjer je količkaj ugoden kraj za upor, tam se ustavijo zasledujočim Japoncem, jim prizadjajo nekoliko izgub te se nato zopet umaknejo. Tako je zadel Kuroki pri Jentaju na močen upor. Tri dni je napadal Ruse, nakar so ti slednjič sami odšli. V Mukdenu se baje Rusi ne bodo upirali, pač pa pri mestu Tjenlinu, katero je baje še bolj utrjeno kakor Ljaojan. Zopet se bo ponavljala brzkone jednaka igra kakor pri Ljaojanu. Zopet bodo Japonci z velikimi žrtvami naskovali ruska stališča in slednjič se bodo Rusi zopet počasi umaknili. Dčzajaj so Japonci prodrli 192 km. v Mandžurijo. Do Harbina,

Še v zadnjem hipu je izročil umirajoč župnikovemu bratu ves denar, bilo je neka, tisočakov, proseč ga, naj ga odda župniku ter mu povedal, kam naj ga pošlje. Ali župnikov brat — Jožef mu je bilo ime — bil je malovreden človek. Ko je začutil toliko denarja v svoji roki, polastila se ga je želja, da bi bilo vse to njegovo in obdržal ga je. Takoj takrat pa, ko je oni umrl, tekel je po svojega brata župnika, naj pride k mrlcu. Župnik je res prišel in spraševal brata, če mu je ta človek pred smrtjo kaj naročal. Ali ta je rekel, da nič in je potem pustil župnika samega dolgo časa v sobi pri mrlcu, in s strašnim namenom, češ, da bi ga lahko obdolžil kot tatu, če bi prišla pravica tatvini na sled.

In sodnija je res zasledila tatvino ter jela poizvedovati po tatu. Tedaj pa je šel Jožef na sodnijo in obdolžil brata župnika kot tatu. Rekel je, da je on tisti čas, ko je bil župnik pri mrlcu, sedel v sosednji sobi in da je začel žvenketati denar. Pristopil je k vratom in gledal skozi špranjo v sobo ter videl, da je župnik vzel mrlcu iz obleke denar ter ga spravil.

(Konec sledi.)

»Dali smo se premotiti od tistih zlovrčnih besed, ki so pisali na papir oni brezumni in malovredni nasprotniki duhovnov. Premotiti smo se dali, in ne, da bi pomislili, koliko dobrot z besedo in dejanjem nam je izkazal že naš gospod župnik, jeli smo ga sovražiti, češ, dobro se mu godi, še vse premalo nam deli dobrote, lahko bi jih še več. Saj pravim, sam črni nas je obsedel. Le malo jih je ostalo župnikovih privržencev, drugi smo mu bili vsi nasprotni. In vse to so učinili tisti časopisi. Oj, da bi jih ne bilo nikdar k nam!

Gospod župnik je bil seveda žalosten in prizadeval si je veliko, da bi nam dokazal našo zmoto.

Neko nedeljo je imel pridigo in še danes se spominjam, kako je govoril:

»Ljubi moji!« dejal je, »čemu me sovražite? Ali nisem bil z vami vedno dober? Ali nisem skrbel za vas? Čemu torej to sovraštvo in ta prepir? V imenu Kristusa vas prosim, spoznajte svojo zmoto in živimo zopet v ljubezni kot poprej!«

Tako je govoril gospod župnik in mi smo poslušali. Ali te besede nas niso ganile, ostali smo trdi kot kamen, mrtli kot led. Bili smo od dne do dne hujši nasprotniki in iskali smo, kako bi ga mogli česa obdolžiti in ga ogrditi pred svetom. Ali našli nismo